

Werkgroep Stedengeschiedenis

Secretariaat: Clé Lesger, Historisch Seminarium (UVA), Spuistraat 134,
1012 VB Amsterdam (020-662 9394, bgg 023-39 1525)

Amsterdam, 16 februari 1993

De halfjaarlijkse bijeenkomst van de Werkgroep Stedengeschiedenis wordt gehouden op woensdag 31 maart 1993, in het Academiegebouw van de Rijksuniversiteit Utrecht, Domplein 29, zaal 19.

De bijeenkomst is gewijd aan 'stedelijke sociale bewegingen'- aan bewegingen die expliciet tot doel hadden het beheer van de stad, stadsuitbreiding of (volks-) huisvesting te beïnvloeden.

Dat dergelijke bewegingen geenszins exclusieve verschijnselen van het recente verleden zijn zal blijken uit de voordracht van drs. Paul Knevel. Hij verricht onderzoek naar schuttersoproeren in Holland in de zeventiende eeuw, waaruit blijkt dat de gewapende arm van de burgerij beduidend meer invloed op het beleid van de gesloten regentenoligarchie uitoefende dan doorgaans wordt aangenomen.

De tweede spreker van deze dag, drs. Matthias Duyves, doet onderzoek naar de relatie tussen stadsleven en homoleven in Amsterdam. Hier gaat het meer om het specifieke gebruik van de stad, al kunnen uit dat gebruik ook ruimtelijke 'claims' in de richting van het stedelijk beheer voortvloeden.

Uit het recente verleden kennen we bewegingen als Provo, de Kabouters en de krakers. Over hun optreden, hun organisatievorm, hun succes en hun falen gaat de lezing van de derde spreker, dr. Virginie Mamadouh.

Het programma van deze dag ziet er als volgt uit.

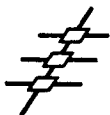
- 11.00- 12.15: Drs. Paul Knevel: "Burgers, schutters en regenten" (aansluitend discussie)
- 12.15- 13.30: lunch
- 13.30- 14.45: Drs. Matthias Duyves: "Framing preferences, framing differences. Inventing Amsterdam as a gay capital" (aansluitend discussie)
- 14.45- 15.00: thee
- 15.00- 16.15: Dr Virginie Mamadouh: "De stad in eigen hand" (aansluitend discussie)

Wij hopen u in groten getale in Utrecht te verwelkomen.

Namens de Werkgroep Stedengeschiedenis,

Michiel Wagenaar

Jan van den Noort

Toelichting

Paul Knevel, als AIO verbonden aan de Vakgroep Nieuwe Geschiedenis UvA, bestudeert schuttersoproeren in het zeventiende-eeuwse Holland. Hoewel dergelijke oproeren in de historiografie niet onopgemerkt zijn gebleven, is het politieke optreden van de schutters nooit systematisch bestudeerd. Verwonderlijk is dat niet, gegeven de overheersende opvatting dat Hollandse steden in de Republiek door een gesloten coterie werden bestuurd. Normaal gesproken hadden de burgers geen enkele stem in de stedelijke politiek. Alleen in tijden van crisis, zoals in het Rampjaar 1672, leken de burgers even een prominente rol te spelen.

In zijn voordracht wil Paul Knevel de burgerbewegingen nu eens niet vanuit het perspectief van de regenten beschouwen, maar vanuit het gezichtspunt van de schutters zelf. Zo zal duidelijk worden dat de opstandige burgers wel degelijk een eigen gezicht hadden - men kan zelfs spreken van een stedelijke verzetstraditie met een eigen actierepertoire en een consistent politiek programma.

Matthias Duyves doet bij de vakgroep Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht promotie-onderzoek naar de relatie tussen stadsleven en homoleven in Amsterdam. Hij onderzoekt de wijze waarop de lokale homowereld de stad benut voor de ontwikkeling van haar leefwereld.

In zijn voordracht zal hij ingaan op de ruimtelijke aspecten van participatie in het homoleven in Amsterdam. Over welke ruimtelijke bronnen beschikt de lokale homowereld, welke ruimtelijke verschijningsvormen heeft ze voortgebracht en welke ruimtelijke antwoorden worden geboden?

De homobeweging is een van de onderdelen waarin de homowereld de stad tegemoet treedt. Duyves belicht in hoeverre de homobeweging valt te typeren als een stedelijke sociale beweging met eigen eisen aan inrichting en gebruik van stedelijke ruimte.

Virginie Mamadouh deed als AIO, verbonden aan het Instituut voor Sociale Geografie UvA, onderzoek naar een aantal na-oorlogse Amsterdamse sociale bewegingen. Ondanks de grote onderlinge verschillen in organisatiestructuur, doelstellingen en participatiegraad die er bestonden tussen Provo, Oranje Vrijstaat, de Nieuwmarktbeving en de kraakbeving bleken al deze bewegingen te typeren als bij uitstek *stedelijke* bewegingen. In haar proefschrift *De stad in eigen hand: provo's, kabouters en krakers als stedelijke sociale beweging* (Amsterdam, 1992) gaat Mamadouh uitgebreid in op de sociaal- ruimtelijke aspecten van deze actiegroepen. Zij hadden alle uitgesproken standpunten over de inrichting van de stad. Eensgezind waren ze in hun kritiek op cityvorming, sanering en de overloop. Tegenover het toedominerende functionalisme in de stedebeving en vormgeving ontwikkelden deze bewegingen een romantische tegenvisie op de stad.